

ریاست جمهوری
معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان

سند تأمین مالی بیمه پایه؛ نقشه راه گذار از اقتصاد مصرفی به اقتصاد تولید دانش بنیان

اسفندماه ۱۴۰۴

بخش اول: کلیات و مفاهیم پایه

ماده ۱ - عنوان و شناسه سند

این سند تحت عنوان «تأمین مالی بیمه پایه؛ نقشه راه گذار از اقتصاد مصرفی به اقتصاد تولید دانش بنیان» شناخته می شود و از این پس در متن حاضر به اختصار «سند» نامیده می شود.

ماده ۲ - تعاریف اصطلاحات

اصطلاحات کلیدی به کار رفته در این سند، مطابق تعاریف ذیل است:

۱ - **مدل کام (کارآفرینی آینده من):** نظام یکپارچه بیمه‌ای - سرمایه گذاری که در آن اندوخته‌ای بلندمدت از طریق تبدیل خود کار بخشی از مبالغ خریدهای روزمره شهروندان ایجاد می گردد.

۲ - **اوراق توسعه فناوری:** اوراق بهادار با درآمد ثابت یا مشارکتی که به موجب مقررات این سند و با نظارت معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری، برای تأمین مالی پروژه‌های شرکت‌های دانش بنیان، فناور و خلاق (با اولویت مناطق محروم و کم تر توسعه یافته) منتشر می شود.

۳ - **شرکت بیمه گر عامل:** شرکت بیمه‌ای که مطابق مقررات بیمه مرکزی و این سند، مجوز اجرا و عملیات سازی «مدل کام» را اخذ نموده است.

۴ - **مناطق محروم:** جغرافیایی که طبق ضوابط و آمارهای رسمی مرکز آمار ایران و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، از شاخص‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و زیربنایی پایین تری برخوردار است.

۵ - **زیست بوم فناوری:** شبکه به هم پیوسته‌ای از بازیگران شامل شرکت‌های دانش بنیان، استارت آپ‌ها، شتاب دهنده‌ها، مراکز تحقیق و توسعه، سرمایه گذاران و نهادهای حاکمیتی فعال در حوزه نوآوری و فناوری.

۶ - **معاونت علمی:** معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری

ماده ۳ - چشم انداز

چشم انداز این سند، دستیابی به ایران کارآفرین و تبدیل الگوی اقتصاد ملی از محوریت مصرف به محوریت تولید ثروت پایدار و دانش بنیان از طریق تعمیم ضریب نفوذ بیمه‌ای و هدایت سرمایه‌های خرد به سوی توسعه فناوری است.

ماده ۴ - مأموریت

ایجاد سازوکاری پایدار، شفاف و نظارت پذیر برای جمع منابع بیمه‌ای و هدایت هدفمند آن‌ها به تأمین مالی توسعه فناوری‌های اولویت دار کشور، با هدف تقویت اقتصاد دانش بنیان، کاهش نابرابری منطقه‌ای و ارتقای کارایی نظام تأمین مالی.

ماده ۵ - اهداف کلان

اهداف کلان اجرای این سند به شرح زیر است:

- ۱ - ایجاد یک سازوکار ملی پایدار برای تأمین مالی بیمه پایه برای آحاد مردم.
- ۲ - افزایش کمی و کیفی ضریب نفوذ بیمه‌ای در کشور.
- ۳ - تأمین مالی پایدار و ارزان قیمت برای شرکت‌های دانش بنیان و فناور، با تأکید بر توسعه متوازن منطقه‌ای.
- ۴ - تبدیل پس اندازهای خرد و غیرمولد به سرمایه‌های مولد و بلندمدت.

بخش دوم: مدل اجرایی، ارکان و مسئولیت‌ها

ماده ۶ - مدل اجرایی

- ۱ - مدل اجرایی این سند، مبتنی بر صدور «بیمه نامه سرمایه گذاری کام» است.
- ۲ - منابع اولیه تشکیل اندوخته در این بیمه نامه، نه از طریق پرداخت مستقیم حق بیمه توسط بیمه گذار، بلکه از طریق «تخصیص خود کار بخشی از ارزش هر تراکنش خرید» وی از شبکه پذیرندگان طرف قرارداد تأمین می شود.
- ۳ - این تخصیص، می تواند از محل تخفیفات، جوایز، اعتبارات خرید یا سایر مشوق های تجاری تعریف شده توسط پذیرندگان باشد.
- ۴ - اندوخته های تجمیع شده نزد شرکت بیمه گر عامل، تا سررسید، تحت مدیریت و سرمایه گذاری این شرکت قرار گرفته و در زمان مقرر (بلوغ بیمه نامه) به شکل سرمایه اولیه کارآفرینی، سرمایه گذاری مجدد یا مستمری ماهانه به ذی نفع مسترد می گردد.

ماده ۷ - ارکان اصلی و مسئولیت‌ها

ارکان اصلی مدل و مسئولیت های کلیدی آنان به شرح زیر تعیین می گردد:

۱ - نهاد ناظر تحقق اهداف فناورانه:

معاونت علمی به عنوان سیاستگذار کلان، ناظر بر حسن اجرای اهداف فناورانه و توسعه ای سند و تصویب کننده شیوه نامه های مرتبط با اوراق توسعه فناوری عمل می نماید. ضوابط، بخشنامه ها و مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی ج.ا.و بیمه مرکزی ج.ا.ا بر کلیه عملیات و دستورالعمل های اجرایی این طرح حاکم و لازم الاجرا می باشد.

۲ - مجری مالی و بیمه‌ای:

شرکت‌های بیمه گر عامل: مسئولیت انجام امور بیمه‌گری و صدور بیمه‌نامه‌های سرمایه‌گذاری کام، به همراه مدیریت ریسک و سرمایه‌گذاری در اوراق توسعه فناوری و گزارش‌دهی شفاف را بر عهده دارند. این شرکت‌ها ضمن رعایت تمام قوانین و مقررات ابلاغی بیمه مرکزی، موظفند مطابق ماده (۱۷) این سند عمل نمایند.

بانک عامل: مسئولیت عملیات تسویه و پایاپای وجوه بین شبکه پذیرندگان، شرکت‌های بیمه و شبکه سرمایه‌گذاری، ارائه زیرساخت پرداخت و خدمات بانکی نوین مرتبط را عهده‌دار است.

۳ - شبکه اجرایی و پشتیبانی:

الف) شبکه ملی پذیرندگان و شرکای تجاری (حضور و مجازی): شامل کلیه بنگاه‌های اقتصادی، اصناف و مراکز فروش کالا و خدمات در دو بستر زیر خواهند بود:

- ✓ بستر فیزیکی: فروشگاه‌های حضوری و دارندگان پایانه‌های فروشگاهی (POS).
 - ✓ بستر دیجیتال: فروشگاه‌های اینترنتی، پلتفرم‌های آنلاین و دارندگان درگاه‌های پرداخت الکترونیک (IPG).
- ب) مرکز تأمین مالی و توسعه سرمایه‌گذاری (وابسته به معاونت علمی):** مسئولیت طراحی، ساختارسازی و انتشار «اوراق توسعه فناوری» و سایر ابزارهای نوین مالی مصوب را بر عهده دارد.
- پ) مجری زیرساخت پرداخت:** مسئولیت تأمین سوئیچ تراکنش‌ها و درگاه‌های پرداخت هوشمند عهده‌دار خواهند بود.

ماده ۸ - حقوق ذی‌نفعان نهایی (مردم)

ذی‌نفعان نهایی مدل (صاحبان بیمه‌نامه کام) از حقوق ذیل برخوردارند:

- ۱ - دریافت بیمه‌نامه سرمایه‌گذاری با شرایط شفاف و یکسان.
- ۲ - دسترسی به سامانه‌ی شخصی برای رصد مانده اندوخته و عملکرد سرمایه‌گذاری.
- ۳ - استفاده از اندوخته در سررسیدهای تعیین شده برای مقاصد مصرح در بیمه‌نامه.

بخش سوم: نظام مالی، سرمایه‌گذاری و الزامات تخصیص منابع

ماده ۹ - مدیریت و هدایت منابع مالی طرح ملی کام

به منظور مدیریت مؤثر و یکپارچه در هدایت منابع مالی طرح ملی کام و تحقق اهداف طرح مذکور در تقویت زیست‌بوم فناوری و نوآوری کشور، مقرر گردید صندوق پژوهش و فناوری به نام «صندوق پژوهش و فناوری کام»

با مشارکت عوامل اجرایی طرح و با حمایت و نظارت معاونت علمی ایجاد گردد تا بتواند مدیریت جذب منابع و هدایت آن به سمت توسعه فناوری و اقتصاد دانش بنیان را عهده دار باشد. بر این اساس، به طور متوسط ۲۵٪ از مبالغ رسوب شده در ذخایر بیمه های سرمایه گذاری از شرکت های بیمه گر (موضوع ماده (۱۳)) مستقیماً در اختیار صندوق قرار می گیرد. صندوق کام نیز این منابع را از طریق اوراق توسعه فناوری به شریان اقتصاد دانش بنیان تزریق می کند. ضمناً سرمایه گذاری در سایر ابزارهای مالی نوین و پایدار تأمین مالی که تشریح کامل آن ها در مرکز تأمین مالی و سرمایه گذاری موجود است، نیز امکان پذیر است.

ماده ۱۰ - منابع درآمدی و گردش وجوه

- ۱ - منبع اصلی تأمین اندوخته در این مدل، «مشوق های تجاری هوشمند» است که توسط شبکه پذیرندگان در لحظه تراکنش خرید به مشتریان عضو مدل اعطاء و به حساب بیمه نامه سرمایه گذاری آنان واریز می گردد.
- ۲ - وجوه حاصل از این مشوق ها، پس از تسویه از طریق بانک عامل، به حساب های تجمیعی نزد شرکت بیمه گر عامل واریز و به نام هر بیمه گذار به تفکیک ثبت می شود.

ماده ۱۱ - چارچوب کلی سرمایه گذاری

شرکت بیمه گر عامل موظف است کلیه وجوه تجمیع شده تحت این مدل را با رعایت اصل حفظ ارزش اصل سرمایه و نقدشوندگی مناسب، در چارچوب قوانین و مقررات، سرمایه گذاری نماید. یکی از تعهدات شرکت های بیمه گر، سرمایه گذاری بخشی از این منابع در زیست بوم دانش بنیان، مصرح در ماده (۱۲) خواهد بود.

ماده ۱۲ - اولویت های سرمایه گذاری راهبردی

- به منظور تحقق اهداف کلان این سند، اولویت های سرمایه گذاری به ترتیب ذیل است:
- ۱ - سرمایه گذاری در «اوراق توسعه فناوری» مطابق با حدود ارائه شده در ماده (۱۳).
 - ۲ - سرمایه گذاری در سایر ابزارهای مالی نوین و پایدار که توسط «مرکز تأمین مالی و توسعه سرمایه گذاری» معاونت در توافق با شرکت های بیمه گر معرفی می گردد.
 - ۳ - سرمایه گذاری در سایر دارایی های مجاز و کم ریسک مطابق مقررات.

ماده ۱۳ - الزام تخصیص منابع به اوراق توسعه فناوری

- ۱ - هر شرکت بیمه گر عامل مکلف است به طور متوسط ۲۵٪ از کل منابع و ذخایر مالی تجمیع شده تحت مدل بیمه نامه سرمایه گذاری «کام» را به خرید اوراق توسعه فناوری اختصاص دهد.

۲- تخصیص این منابع باید به گونه‌ای صورت پذیرد که اولویت تأمین مالی پروژه‌های فناورانه در مناطق محروم، به طور مؤثر محقق گردد.

۳- سرمایه‌گذاری در این اوراق، بخشی از سبد سرمایه‌گذاری مجاز شرکت بیمه محسوب شده و به عنوان یک تعهد راهبردی ویژه در چارچوب این سند عمل می‌نماید.

۴- اوراق توسعه فناوری دارای ویژگی‌هایی به شرح زیر می‌باشد:

الف) اوراق توسعه فناوری، اوراق بهاداری هستند که به منظور تأمین مالی پروژه‌های تولیدی، راهبردی، ملی و گسترش کسب و کار شرکت‌های دانش بنیان، فناور و خلاق منتشر می‌شوند.

ب) ناشر این اوراق، بانک‌های عامل دارای تفاهم با معاونت علمی می‌باشند.

پ) بازپرداخت اصل و سود (یا سود مشارکت) این اوراق، طبق قرارداد منعقد، توسط ناشر (بانک عامل) تضمین می‌شود.

ماده ۱۴ - تشریح فرآیند عملیاتی و چرخه حیات منابع

چرخه گردش منابع در این مدل، مبتنی بر یک فرآیند هوشمند و خودکار به شرح ذیل است:

۱- صدور بیمه‌نامه‌های سرمایه‌گذاری (کام)

۲- نحوه تراکنش: انجام تراکنش خرید کالا یا خدمات توسط هر شهروند ایرانی در شبکه پذیرندگان.

۳- شناسایی و تفکیک: شناسایی هوشمند تراکنش و تفکیک آنی سهم مدل.

۴- محاسبه منافع: اعمال الگوریتم‌های محاسباتی برای تعیین سهم اندوخته.

۵- تجمع و تسویه: واریز وجوه سهم اندوخته به حساب متمرکز مدل.

۶- تخصیص فنی: انتقال وجوه به حساب اندوخته بیمه‌نامه‌های اعضای نزد شرکت‌های بیمه‌ای عامل.

۷- سرمایه‌گذاری راهبردی: تسویه تعهد شرکت‌های بیمه به خرید بخشی از اوراق توسعه فناوری از محل اندوخته‌ها برای توسعه سرمایه‌گذاری راهبردی و دانش بنیان.

ماده ۱۵ - زیرساخت‌ها و ماژول‌های سامانه ملی

به منظور مدیریت یکپارچه این مدل، استقرار سامانه‌ای با ماژول‌های زیر انجام می‌پذیرد:

۱- سامانه جامع مدیریت هویت: اتصال به پایگاه‌های اطلاعاتی ثبت احوال و شاهکار.

۲- گذرگاه تبادل داده بیمه‌ای: بستر اتصال امن به هسته فنی شرکت‌های بیمه.

۳- درگاه اتصال به سامانه ملی املاک و اسکان: ماژول استعلام کد پستی و احراز هویت مکانی کاربران برای تکمیل

پروفايل اعتباری و تثبیت نشانی.

ماده ۱۶ - معماری فنی و الزامات یکپارچگی

برای اجرای الگوی تأمین مالی بیمه پایه، رعایت معماری فنی زیر الزامی خواهد بود:

۱ - معماری کلان: مبتنی بر معماری ریزدانه (سرویس گرا) برای پوشش میلیونی کاربران.

۲ - الزامات امنیتی: استقرار کامل استانداردهای افتا و PCI-DSS.

۳ - تعاملات سیستمی: ارتباط برخط با سوئیچ بانکی، سنهاب (سامانه نظارت و هدایت الکترونیکی بیمه).

ماده ۱۷ - گزارش دهی و شفاف سازی مالی

۱ - شرکت بیمه گر عامل موظف است در گزارش های ادواری سه ماهه خود به بیمه مرکزی و معاونت علمی، موارد

زیر را به صورت شفاف و جداگانه درج نماید:

الف) حجم کل منابع تجميع شده تحت مدل «كام».

ب) میزان و درصد منابع تخصیص یافته به خرید اوراق توسعه فناوری.

پ) مشخصات اوراق خریداری شده (ناشر، تاریخ انتشار، سررسید، نرخ سود).

ت) اطلاعات کیفی درباره پروژه های فناورانه ای که از محل این اوراق تأمین مالی شده اند، با ذکر استان و منطقه اجرا.

۲ - این گزارش ها باید از طریق سامانه های یکپارچه نظارتی (مانند سامانه نظارت و هدایت الکترونیکی بیمه - سنهاب)

ارائه شوند.

بخش چهارم: حکمرانی، نظارت، ضمانت اجرا و مقررات پایانی

ماده ۱۸ - سازوکار حکمرانی و هماهنگی

۱ - به منظور هماهنگی بین بخشی و پایش مستمر اجرای این سند، «کارگروه مشترک پیاده سازی مدل بیمه پایه» با

ترکیب زیر تشکیل می گردد:

الف) رئیس: نماینده تام الاختیار معاونت علمی

ب) مجری و مسئول طرح: شرکت مدیریت زنجیره تأمین دانش

پ) اعضای حقوقدان: نمایندگان بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان

برنامه و بودجه کشور.

ت) اعضای کارشناسی: نمایندگان انجمن بیمه گران ایران، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و تشکلهای فعال در حوزه فناوری.

۲ - وظایف این کارگروه شامل: رفع موانع اجرایی، تحلیل گزارشهای دوره‌ای، پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه‌ها و ارائه گزارش ادواری به شورای عالی اقتصاد است.

ماده ۱۹ - نظارت و ارزیابی عملکرد

۱ - نظارت بر اجرای این سند در دو سطح صورت می‌پذیرد:

الف) نظارت تخصصی: بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر کلیه جنبه‌های فنی، مالی و بیمه‌ای عملیات شرکت‌های بیمه گر عامل، مطابق مسئولیت قانونی خود، نظارت خواهد کرد.

ب) نظارت راهبردی: معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری بر تحقق اهداف توسعه فناوری، تخصیص منابع به اوراق توسعه فناوری (با تأکید بر مناطق محروم) و همکاری در ابزارهای نوین تأمین مالی نظارت عالی خواهد داشت.

۲ - ارزیابی عملکرد سالانه هر شرکت بیمه گر عامل در این مدل، با محوریت شاخص «میزان تحقق تعهد تخصیص حداقل ۱۰ درصدی منابع به اوراق توسعه فناوری» و «شفافیت گزارش دهی» انجام و نتایج آن علنی می‌گردد.

ماده ۲۰ - ضمانت اجرا و تداوم همکاری

۱ - تخصیص و تمدید مجوز فعالیت هر شرکت بیمه به عنوان «بیمه گر عامل» در این مدل، منوط به پایبندی کامل و مستمر به کلیه مواد این سند، به ویژه ماده (۱۳) است.

۲ - در صورت مشاهده هرگونه تخلف از مفاد این سند یا عدم تحقق تعهدات کلیدی توسط شرکت بیمه گر عامل، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است مطابق قوانین و مقررات حاکم بر صنعت بیمه و با در نظر گرفتن گزارش کارگروه موضوع ماده (۱۷)، اقدامات نظارتی و انضباطی لازم از جمله تعلیق یا لغو مجوز فعالیت آن شرکت در مدل را به عمل آورد.

۳ - در صورتی که ارزیابی کارگروه مشترک حاکی از عدم تحقق اهداف کلان سند در بازه‌های زمانی مشخص شده باشد، این کارگروه موظف است گزارش توجیهی همراه با پیشنهادات اصلاحی یا احیاناً بازنگری اساسی را به «شورای عالی اقتصاد» ارائه نماید.

ماده ۲۱ - حل اختلاف

هر گونه اختلاف ناشی از تفسیر یا اجرای این سند بین ارکان، در مرحله اول در «کارگروه مشترک پیاده سازی» مورد بررسی و رأی گیری قرار می گیرد. در صورت عدم حصول توافق، موضوع برای اتخاذ تصمیم نهایی به «معاونت حقوقی معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری» ارجاع خواهد شد.

ماده ۲۲ - اصلاح و بازنگری

بازنگری و اصلاح مواد این سند، تنها با پیشنهاد «کارگروه مشترک پیاده سازی» و تصویب نهایی «معاونت علمی» امکان پذیر است.

ماده ۲۳ - ابلاغ و اجرا

این سند راهبرد ملی پس از امضای بالاترین مقام معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری به شرکت مدیریت زنجیره تأمین دانش، برای اجرا ابلاغ می گردد. لازم الاجرا شدن آن از تاریخ ابلاغ می باشد.